

December 9-én ismét képviselőket és szenátorokat választunk. A székelyudvarhelyiek két-két magyar képviselő- és szenátorjelölt közül választhatnak. A hármas képviselői választókerületben az RMDSZ-es **Antal István**, illetve az EMNP-s **Székely Kinga Réka** neve szerepel a szavazólapokon, míg a kettes számú szenátori körzetben

Verestóy Attila

az RMDSZ,

Zakariás Zoltán

pedig az EMNP jelöltje.

A kampány utolsó hetében mind a négy jelöltet megkerestük, hogy néhány kérdést tegyünk fel nekik, az eddigi, illetve jövőbeni tevékenységükkel, terveikkel kapcsolatosan. Igyekeztünk olyan kérdéseket megfogalmazni, amelyek a székelyföldi lakosságot érintik, érdeklik, amiről az utcán, kocsmában, magánbeszélgetésekben szó esik, és amiket az embereknek nincs lehetőségük feltenni. Minden jelöltnek öt kérdést tettünk fel, kérdésenként négy percük volt a válaszra.

Zakariás Zoltánnal szerdán délelőtt beszélgettünk.

Önt, mint a politikai közéletben frissen indulót, nagyon kevesen ismerik a választók közül. Vannak titkai? Az önök pártját hozzák összefüggésbe a hétvégén kiküldött, az RMDSZ-Szász Jenő közötti összefogást taglaló tömeg sms-ekkel. Cáfolja vagy felvállalja az EMNP a szerzőséget? Ki másnak állhatott még érdekében ezeknek a kiküldése?

Nem tudom, hogy ki lehetett a szerzőjük, én is a sajtóból értesültem arról, hogy valaki ilyen üzenetekkel bombázta a lakosságot, és Verestóy Attila sajtóirodája kiküldött egy kommunikét, hogy elhatárolódik ettől az akciótól.

Azon nem gondolkodtam, hogy kinek állt ez érdekében. Az jutott eszembe, hogy a helyhatósági választások előtti kampány utolsó napjaiban én magam is több tömeg sms-t kaptam mind az MPP, mind az RMDSZ részéről. Nem tudom kommentálni, lehettek olyanok, akik nincsenek megelégedve.

Népszerűségemet tekintve lehet, hogy a média szempontjából frissnek tűnhetek, de meg szeretném jegyezni, hogy a '89-es fordulat után, amióta nyilvános közéletből lehet beszélni, szerepet vállaltam benne.

1990. januárjában a téli vakáció után, harmadéves egyetemistaként egyből beálltam a Marosvásárhelyi Magyar Diákszövetségbe, amelynek alapító tagja volam. Bár csak harmadéves voltam, első pillanattól kezdve a vezetőség tagja lettem, egészen utolsó éves koromig a diákszövetség elnökeként dolgoztam.

Ott intenzív közéleti tevékenység volt, igaz, hogy egy szűkebb területen, hiszen tudjuk, hogy az Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem problematikája már 1990 első pillanataiban felmerült.

Mi már az elejétől nagyon tisztán és határozottan megfogalmaztuk a magyar tagozat sérelmeit és azokat a megoldási változatokat, amiket elképzeltünk. Ezzel kapcsolatban csak azt tudom megjegyezni, utóbbi egy év a MOGYE-vel kapcsolatos történéseit és híreit tekintve, sajnos huszonkét esztendő után is ugyanazokért a problémákkal kell küzdeni, mint '90 elején. Ezt ugyancsak felírom az eredménytelenségek listájára.

Diákszövetségi képviselőként '93-tól kezdve benne voltam az SZKT-ban (Szövetségi Képviselők Tanácsa, az RMDSZ egyik döntéshozó szerve – szerk. megj.) és három évet aktívan dolgoztam a '93-as brassói kongresszuson elképzelt RMDSZ-es önkormányzati modell kidolgozásában. Amikor nem az lett, ami eldőlt, pillanatnyilag félrevonultam az aktív közéletből, de azt mondhatom, hogy a következő periódusban is teljesen közérdekeltségű életet folytattam.

A média szempontjából – mert igazából azt hiszem így mérik, hogy a közéletben mennyire aktív valaki –, 2010-től váltam ismét közéleti szereplővé.

Ekkor beléptem az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács udvarhelyszéki szervezetébe, és nyilván 2012. januártól, miután megalakult az Erdélyi Magyar Néppárt székelyudvarhelyi szervezete, annak elnökeként előtérben voltam.

Az ismertség általában egy pontosan mért mutató, és az előbb említett közérdekeltségű életforma véleményem szerint, annak ellenére, hogy mások mást állítanak, egy elég jó ismertséget biztosít számomra.

Ön szerint melyek a körzetében élők legnagyobb problémái?

Nagyon sokat beszélgettünk az emberekkel ezekről a kérdésekről, majdnem minden településen jártunk az utóbbi három és fél hétben, és az embereket elsősorban azok a kérdések érdeklik, amik a mindennapjaikat foglalkoztatják.

Munkahelykérdés, jövedelemkérdés, nyugdíjkérdés, jön a tél, nagy lesz a fűtésszámla, árak –ezek az elsők, amik feljönnek.

Hogyha konkrétan a parlamenti választásokra terelődik a szó, az emberek azt fogalmazzák meg, úgy szeretnék, egy viszálymentes, erős politikai képvisellete lenne a magyarságnak.

Az embereket alapjában nem érdeklik, nem hatják meg, ha mondhatom így, a politikai vezetők viszálykodásai. Ők azt szeretnék, hogy a jövőjük biztonságban legyen.

Nagyon pozitív fogadtatásra talált, hogy mi a kampányban első pillanattól, programunk megjelenésétől kezdve következetesen az autonómiáról és az autonómia elérésének gyakorlati vetületeiről beszéltünk, és nagyon sok emberben láttuk felcsillanni azt a szikrát, hogy mégis van remény.

Kiderült a beszélgetésekből, hogy nagyon sokan elkeseredtek, mert huszonkét év eltelt, ami hosszú idő. A településeken majd' mindenütt bizonyos pillanatnyi eredmények láthatóak, elsősorban infrastrukturális befektetés szintjén – utak, vízhálózat, szennyvízcsatornázás – és elég általános a ravatalozók elkészítése, vagy felújítása.

Nyilván igény van ezekre is egy közösség esetében, de amikor rákérdeztünk arra, hogy szerintük ezek a dolgok mennyiben segítik elő a jövőben a gyerekek itthon maradását, a gazdasági fejlődést, az ő személyes fejlődésüket, az emberek vonogatták a vállukat.

Egyértelmű, hogy általánosságban, a maguk bensőségében az emberek nincsenek megelégedve.

Szenátorként milyen módszerekkel szeretné az autonómia ügyét képviselni? Hogyan terveznek ebben az ügyben együttműködni az RMDSZ-szel? Találnak partnereket, hogy megszavazzák az autonómiatörvényt?

A parlamentben többszintű tevékenység hárul a képviselőkre és a szenátorokra. Az első, központi rész maga a törvényhozási tevékenység, és ebből a szempontból egyértelmű, hogy az autonómia előkészítéséhez konkrétan kötődő, elsősorban gazdasági, kulturális és oktatási területeket érintő törvénytervezeteket készülünk beadni.

Olyan kezdeményezéseket, amelyek az ország általános törvénymódosításaival kapcsolatosak a következő időszakban, és, ami lényeges ebben, hogy a tervezetek mindegyikét úgy készítjük elő és támogatjuk, hogy az ellenőrző mérce az autonómia, mint végcél.

A parlamentben egyértelmű, hogy együtt kell működnünk, bár kevés a valószínűsége, hogy annyian bejussunk, hogy frakciót alkossunk. Reméljük, sikerül.

Nyilván, hogy a legelső, akikkel együtt kell működnünk a parlamentben, azok a magyar képviselők. Hogy ez milyen formában tud megtörténni, nyilván nem csak rajtunk múlik.

Mi tisztán látjuk, hogy így kéne lennie. Az emberek ezt el is várják. Remélem, hogy a másik magyar képviseleti testületben lesz annyi bölcsesség, hogy az együttműködést megfelelő, mindenki számára előnyös körülmények között össze tudjuk hozni.

Emellett nyilvánvaló, hogy el kell kezdenünk egy szélesebb párbeszédet. Mind a parlamentben, mind azon kívül, a román képviselőkkel és a román közvéleménnyel párbeszédet kell folytatnunk. Főként azokat kell megcéloznunk, akik pozitívan állnak a elsősorban a regionalizmus eszméjéhez, másodsorban az erdélyi régió kérdéséhez.

Miután a Néppárt kampányüzenetein keresztül nagyon sokat és részletesen beszéltünk az autonómiáról, nagyon sok román visszajelzés jött. Kellemes meglepetés, hogy ezekből számos pozitív jellegű, akár a regionális és helyi médián, akár a szórvány- és vegyes lakosságú vidékek jelöltjeinek közvetlen tapasztalatain keresztül, akár a bukaresti központi médián keresztül érkezett.

Meggyőződésünk, hogy ha ezt a kérdést higgadtan, ésszerűen és mindenféle indulattól mentesen kezdjük tárgyalni, akkor idővel lehet kapni partnereket.

És van egy még fontosabb dolog, ami a parlamenterek kötelessége, és amit sajnos tapasztalataink alapján eddig elmulasztottak, hogy a magyar közösséggel, aki minket megbízott, egy állandó, szoros kapcsolatot fenntartsunk azért, hogy a parlamenti tevékenységet a mindennapok szintjére hozzuk.

Az emberek érezzék, hogy van parlamenti képviselőjük, mert egy erős parlamenti képviselőt egy 340 tagú képviselőházban nem az dönt el, hogy 30 vagy 35 tagú a magyar képviselő, hanem az, hogy ennek egy olyan közösség áll teljes bizalommal a háta mögött, amelyik bármikor reagál, amikor az igazság nem érvényesül.

Egészségügyi szakember, de valamiért nem praktizál orvosként. Milyen fejlesztéseket, átalakításokat tart fontosnak az egészségügy területén?

Az orvosi egyetem elvégzése után négy évig betanítottam az anatómia karon. Az akkori rektor a közéletben, MMDSZ-ben betöltött tisztségem miatt kijelentette, hogy addig nem ír ki gyakornoki állást, amíg én vizsgázom. Ezért döntöttem úgy, hogy nem futok neki az orvosi karriernek, inkább egészségügyi termékek forgalmazásával foglalkozom.

Az egészségügy egy olyan kérdés, amit gyökeresen át kell alakítani, beleértve a finanszírozás és ellátás kérdését is. A kettőt külön lehet választani: az egyik a rövidtávú kérdés, a másik a hosszú.

A hosszú távú egyértelműen az önrendelkezéshez kapcsolódik, mert az a cél, hogy a befizetett egészségügyi illetéket az autonómia keretében helyileg, például egy székelési döntési mechanizmus alapján költjük el, az itteni igények szerint. A kórházaknak és az egészségügyi intézményeknek a léte, nemléte, vagy fejlesztése a helyi igények szerint kell, hogy megvalósuljon.

Rövidtávon azt kell mondanom, hogy az egészségügy egy rosszul működő rendszer, elsősorban azért, mert teljesen alá van rendelve a politikumnak. Felháborító az, hogy a megyei egészségügyi biztosítók vezetősége minden kormányváltáskor valamilyen ürügy kapcsán lecserélődik. Egyértelműen a beszállítók és a betegek kára, hogy kéthónapos bémultság van a vezetőség leváltásakor.

A másik gond az, hogy az egészségügyi biztosító költségvetését az általános költségvetés részeként tárgyalja a román parlament, tehát a költségvetési törvény szabályainak van alávetve.

Ez azt jelenti, hogy bármilyen bevételtől függetlenül csak akkor egészíthető ki, ha egy költségvetés-kiegészítési törvényen keresztül megy. Ez nagyon nehézkessé teszi a pénzeknek az egészségügy igényeihez való idomítását.

Az egészségügyi járulékokat az országos pénzügyi hivatal hajtja be, de ezzel az egészségügyi finanszírozás ki van szolgáltatva a pénzügyminisztérium akaratának és kényének-kedvének.

A gyakorlatban a pénzügyminisztérium a papíron rögzített költségvetési leosztástól függetlenül akkor utal és annyit, amikor és amennyit akar.

Ezek az akadozások hosszútávon egyértelműen negatívan hatnak. Nincs lehetőség, sem energia, sem stratégia a megelőzés finanszírozására. Ha a megelőzésre nem fektetünk hangsúlyt, hosszútávon az betegségek és a morbiditás arányának növekedéséhez vezet, és bár ez nyilván egy országos probléma, de saját közösségünket is negatívan érinti.

Megpróbáltak egy mélyreható reformot bevezetni év elején. Ennek lett volna egy olyan pozitív hozadéka, hogy kiterjeszti a finanszírozás kérdését magán általános biztosítókra is, és talán egy operatívabb, átláthatóbb pénzkezelési rendszer jött volna létre.

Annak a törvénytervezetnek további előnye lett volna, hogy a biztosítót független nemzeti intézményként határozta volna meg, aminek a költségvetése már nem a költségvetési törvénytől függ, hanem az egészségügyi illetékekből befolyó összeget 93 százalékban csakis az egészségügyre fordították volna.

Ez már egy sokkal nagyobb átláthatóságot és kezelhetőséget jelent.

Ez a reform úgy néz ki, hogy meg fog valósulni. Jelenleg közvita tárgya egy, a biztosítói rendszer átalakulását 2015. január elsejére ütemező tervezet. Meg kell nézni a részleteket, hisz csak a kerettörvény van közvitán, és azután tudunk erről véleményt alkotni.

Mit gondol az EMNP felelősségéről? Hogyan dolgozza fel azt, ha parlamenti képviselő nélkül marad a magyarság és azt önkre kenik?

Akkor tisztázzuk le még egyszer. Olyan esély nem létezik, a legrosszabb forgatókönyv sem tudja azt levetíteni, hogy a magyarság parlamenti képviselő nélkül maradjon.

Ezt az alternatív küszöb biztosítja, ami kimondja, ha hat képviselői és három szenátori körzetben első a párt jelöltje, akkor teljesítette a küszöböt, és részt vesz a mandátumok elosztásánál az elért szavazatarány függvényében.

Azt, hogy az RMDSZ biztos bejut a parlamentbe, most már az RMDSZ vezetősége és jelöltjei sem tagadják, ez mindenki számára tiszta, tehát ez a kérdés nem merül fel.

Ugyanakkor nem hiszem, hogy jelen pillanatban a Néppárt felelősségéről kellene beszélni, bár eléggé tendenciózusan így próbálják ezt a kérdést polarizálni, főleg az RMDSZ kampányán keresztül.

Itt, ezen a választáson mindenki felelős. Felelős a Néppárt, felelős az RMDSZ, és felelős, a maga módján, az összes választópolgár.

Nyilván rossz forgatókönyveket, minden esetben, nem csak választási, de akár üzleti viszonyokban is fel lehet állítani. Azt tudom válaszolni, hogy mindenféle rossz forgatókönyv kivédhető, ha sokan, elegendően, vagy még annál is többen elmennek szavazni. Innentől kezdve a felelősség kérdése nem téma.

„Azt hiszem, hogy az RMDSZ be fog jutni a parlamentbe, és az ország jövője érdekében meg kell tenni a szükséges lépéseket.”